

SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi, Sayı 4, 2025

E-ISSN: 3023-5529

Editörlerden

Saygıdeğer bilim insanları, kıymetli yazarlar ve okurlar;

2023'ten beri yılda iki sayıyla (Haziran-Aralık) kesintisiz bir şekilde yayın hayatını sürdüren ve ilk sayısından itibaren Alevilik-Bektaşilik ve kültür alanında dikkat çeken ve uluslararası alan indekslerde taranmaya başlayan dergi konumunda olan SÜREK Alevilik-Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi'nin 4. sayısıyla huzurlarınızdadır. Henüz 4. sayıyla yayıncılık faaliyetini sürdüren dergimize gösterilen yoğun ilgiden dolayı son derece mutluyuz. Yazar, hakem ve okuyucu olarak dergimize destek veren herkese teşekkürü borç biliriz. Sizlerin de desteğiyle önümüzdeki sayılar için daha güçlü bir şekilde yolumuza devam etmeyi planlamaktayız. Yine vermiş olduğunuz destekle dergimizin ulusal ve uluslararası arenadaki görünürlüğünü arttırmak ve dergimizi daha da ileriye taşımak için çalışmalarımızı titizlikle sürdürmekteyiz. Bu vesileyle derginin uluslararası indekslere girmesi ve alana akademik anlamda katkı sağlaması için sizlerden gelecek her türlü destek ve eleştiriye açığız.

Dergimizin 1., 2., 3. sayılarında olduğu gibi 4. sayıda da Alevilik-Bektaşilik ve kültür alanında bilim camiasına ve literatüre katkı sunacak değerli araştırmacıların tematik makaleleriyle yayın hayatını sürdürmektedir. SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi'nin 4. Sayısında “7 araştırma makalesi” ve “2 kitap kritiği” yer almaktadır.

Dergimizin bu sayısının ilk makalesi Dr. Erdal Kalaycı tarafından kaleme alınan “*The State Recognition of Alevism in Austria and the Associated Rights in Education and Research*” adlı makale oluşturmaktadır. Kalaycı bu makalesinde, Avusturya'daki Alevilerin dini azınlık statüsü kazanma sürecini ve Aleviliğin 2013 yılında Avusturya Devleti tarafından tanınmasının yarattığı dönüştürücü etkileri ele almaktadır. Çalışma hukuki kazanımın ötesinde özellikle din dersleri müfredatına entegrasyonu ve Alevi dini eğitimi ve teorisi kurumlarının kurulması bağlamında ortaya çıkan

kapsamlı eğitim politikaları sonuçlarını içermektedir. Aynı zamanda Alevi kimliğinin sürdürülebilirliği ve kurumsal gelişimi açısından bu tanınmanın çok boyutlu etkilerini derinlemesine ele alarak Alevilere yönelik ülkemizde yürütülen politikalara örnek oluşturmaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Yusuf Çelik'in kaleme aldığı "*Orta Çağ Antakya Depremleri ile Şubat 2023 Depremlerinin Etki ve Sonuçları Bakımından Benzerlikleri*" başlıklı makale, bu sayısının ikinci araştırma makalesidir. Çalışma, Antakya'nın tektonik konumu nedeniyle tarihsel süreçte deneyimlediği yıkıcı depremleri odak noktasına almaktadır. Bu bağlamda Orta Çağ döneminde meydana gelen depremler ile 6 Şubat 2023 depremlerinin etki ve sonuçlarını karşılaştırmalı bir perspektiften incelenmiştir. Tarihi kayıtlar ve güncel veriler ışığında söz konusu depremlerin kentin ve çevresinin siyasi, ekonomik, askeri, sosyo-kültürel, demografik ve psikolojik yapıları üzerindeki çok boyutlu etkileri değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme üzerinden geçmişteki felaketlerin günümüz olaylarıyla olan korelasyonu ortaya koyulmuş ve ilgili bilimsel literatüre katkı sunması amaçlanmıştır.

Dr. Sacide Çobanoğlu tarafından kaleme alınan bu sayısının üçüncü makalesi olan "*Yığın Kültürü Kuramı ile Göbek Atan Ethem Dede Örnekleminde Halkbayatında Kültürel Tematik Seyir*" adlı çalışmada, yığın kültürü kuramı perspektifinden, Göbek Atan Ethem Dede fenomeninin halk hayatında kültürel tematik seyri örneklem olarak ele alınmıştır. Makalede 1992-2019-2024 yıllarında medya etkileşimleri ve algı farklılıkları çeşitli veri kaynakları üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu araştırmayla yığın kültürünün toplumsal dinamikler üzerindeki etkileri ortaya koyularak ilgili literatüre metodolojik ve kavramsal bir katkı sunmak amaçlanmıştır.

Dr. Kerem Çavuşlu tarafından kaleme alınan bu sayısının dördüncü makalesi olan "*Safeviyye/Erdebilîyye Tarikatı'nın Anadolu'ya Girişi Yayılması Teşkilatlanma ve Kızılbaşlık Hareketine Dönüşme Süreci (14. ve 15. Asırlar)*" adlı çalışmada, 14. ve 15. yüzyıllarda Safeviyye/Erdebilîyye Tarikatı'nın Anadolu'daki yayılımını, örgütsel yapılanmasını ve Kızılbaşlık hareketine dönüşme süreci incelenmektedir. Makale, Abdurrahman Erzincanî ve Şeyh Ebû Hâmid Hâmidüddîn (Somuncu Baba) gibi önemli Erdebil halifelerinin konargöçer Türkmen toplulukları arasındaki irşad faaliyetlerinin tarikatın Anadolu'nun demografik yapısındaki merkezi rolünü ortaya koymakta ve Şeyh Cüneyt döneminde artan tarikat nüfusuyla II. Murat ve II. Bayezid devirlerinde Osmanlı Devleti'nin Safevi etkisine karşı geliştirdiği endişeyi ve stratejileri analiz etmektedir.

Dr. Nazan Aydoğdu tarafından kaleme alınan bu sayının beşinci makalesi olan "*Selçuklu Sultanlarının Âlimlere ve Mutasavvıflara Karşı Tutumu*" adlı çalışma, Selçuklu Devleti'nin siyasi, kültürel ve düşünsel alanlarda yaptığı faaliyetleri ve kendisinden sonraki dönemlere tesiri üzerine hazırlanmıştır. Özellikle tasavvuf hareketlerinin Selçuklu dönemi boyunca nasıl yönlendirici ve

belirleyici bir rol üstlendiği, İslam dünyasının mezhebî ve fikrî olarak parçalandığı bir süreçte âlimlerin ve mutasavvıfların devlet otoritesi tarafından nasıl desteklendiği ve bu desteğin toplumsal bütünlüğü ve devlet istikrarını sağlamadaki önemi ele alınmıştır. Bunun yanı sıra Moğol İstilasıyla Anadolu'ya göç eden mutasavvıf liderlerin Selçuklu himayesinde faaliyetlerini sürdürerek Anadolu'nun İslamlaşması ve kültürel kimliğinin oluşmasındaki hayati rolleri üzerinde durulmuştur.

Dr. Mehmet Şahin tarafından yazılan *“Yunus Emre'nin Buğdaydan Nefese Dönüşüm Sürecinin Sembolik Dil Açısından Çözümlemesi”* adlı makalede Yunus Emre'nin Hacı Bektaş Veli dergâhında başlayıp Taptuk Emre tekkesinde son bulan tasavvufî yolculuğunu konu edinmektedir. Çalışma Alevi-Bektaşî inancının derin sembolik katmanları ve inancın yol kuralları bağlamında kapsamlı bir içerik sunarak Yunus Emre'nin geçirdiği manevî dönüşüm detaylandırılmaktadır.

Dördüncü sayının son makalesi ise Dr. Öğrencisi Volkan Yalçın tarafından hazırlanan *“Anadolu Aleviliğinin Kolektif Melankolisi: Feda Edilemeyen İmgenin Tiranlığı”* adlı çalışmadır. Makalede Anadolu Aleviliği'nin kolektif melankolisi olarak tanımlanan tarihsel olgu ve olaylar, Alevi toplumunun kayba dair verdikleri tepkileri tanımlamak üzere psikanalitik bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, kültürel belleğin hatırlama ve unutma pratikleri ekseninde Anadolu Alevilerinin bilinçdışı motorunu ve inancın kayıp nesnesi olarak içselleştirilmiş kimlik inşasını analiz edilmektedir. Böylece melankolinin kolektif tanımı Alevi inancı üzerinden ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Alevilik-Bektaşilik gibi tematik alanda yazılan çalışmaların tanıtılması, çalışmaların içeriği hakkında bilgi verilmesi, çalışmanın artı eksi yönünün vurgulanması ve çalışmaların dolaşımda olması için oldukça elzemdir. Bu bağlamda dergimizde Alevilik-Bektaşilik ile ilgili iki eserin kritiğine yer verilmiştir. Bu kritikler dergimizin son iki çalışmasını oluşturmaktadır.

Dr. Belma Dönmez tarafından kaleme alınan ilk kitap kritiği Abdolvahid Soofizadeh'in yazdığı *“Safevîler (1501-1736)”* adlı eserdir. Bu kitap kritiği, incelenen eserde yer alan bilgilerden hareketle Safevî Devleti'nin kuruluşundan çöküşüne kadar uzanan idari, siyasi ve askeri tarihi inceleyerek değerlendirilmektedir. Kritiği yapılan eser, Şiiliğin resmi mezhep olarak benimsenmesini, Osmanlı Devleti ile ideolojik mücadelelerin analizini, Safevî şahlarının dönemlerini ve devletin idari-dini-askeri kurumları hakkında sunulan bilgileri derleyerek hazırlanmıştır. Dönmez tarafından yapılan kritikte, eserde bahsedilen söz konusu hususlar özellikle vurgulanmıştır.

Derginin bu sayısındaki ikinci kitap kritiği ise Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe Ceyda Demiral tarafından Sadullah Gülten'in ilk basımını 2023'te yaptığı "*Türklerin Hz. Ali'si Destanlar Efsaneler Menkıbeler*" adlı eser oluşturmaktadır. Demiral'ın yapmış olduğu kitap kritiği, incelenen eserin bölüm başlıkları ve bu başlıkların kısa içerik özetlerini, Hz. Ali'nin hayatı ile ilgili eserde değinilen temel olay ve konuları içermektedir.

Editörlüğünü üstlendiğimiz SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi; Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü ve farklı disiplinlerden birçok araştırmacının değerli katkılarıyla 3. yılında 4. sayısıyla sizlerle buluşmaktadır. Kıymetli araştırmalarını bizlerle paylaşan değerli yazarlarımıza, değerlendirmeleriyle katkı sunan kıymetli hakemlerimize, siz değerli okuyucularımıza; bu sayının oluşmasında görev alan İngilizce dil editörümüz Doç. Dr. Bengü Aksu Ataç'a ve Türkçe dil editörümüz Dr. Öğr. Üyesi Halil Karabulut'a, editör yardımcıları Arş. Gör. Mehmet Bozkurt ve Arş. Gör. Dr. Güllü Işık'a, yayın kurulu üyeleri, teknik yardımcı/sekreter Doktora öğrencisi Ceylan Erzincan'a ve son okumaları yapan Yüksek lisans öğrencisi Aliğa İşçitürk'e teşekkürlerimizi sunuyoruz. Alevilik-Bektaşilik alanında özgün ve tematik çalışmalarla önümüzdeki sayılarda tekrar görüşmek dileğiyle...

Baş Editör Doç. Dr. İlgar BAHARLU

Editör Dr. Öğr. Üyesi Erdem AKIN

Editör Dr. Öğr. Üyesi Mihriban ARTAN OK

30.06.2025 / Nevşehir

SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi

SUREK Journal of Alevism – Bektasism and Cultural Studies, Issue 4, 2025

E-ISSN: 3023-5529

Editor's Letter

Respected scholars, esteemed authors and readers;

is here with the 4th issue of SUREK Journal of Alevism-Bektashism and Culture Research, which has been publishing uninterruptedly with two issues a year (June-December) since 2023 and has been a journal that has attracted attention in the field of Alevism-Bektashism and culture since its first issue and started to be scanned in international field indexes. We are extremely happy with the intense interest shown to our journal, which continues its publishing activities with its 4th issue. We owe a debt of gratitude to all those who support our journal as authors, referees and readers. With your support, we plan to continue on our way in a stronger way for the next issues. Again, with your support, we continue our work meticulously to increase the visibility of our journal in the national and international arena and to carry our journal even further. On this occasion, we are open to all kinds of support and criticism from you in order for the journal to be included in international indexes and to contribute academically to the field.

As in the 1st, 2nd and 3rd issues of our journal, the 4th issue continues its publication life with thematic articles by valuable researchers who will contribute to the scientific community and literature in the field of Alevism-Bektashism and culture. There are “7 research articles” and “2 book reviews” in the 4th issue of SUREK Journal of Alevism - Bektashism and Culture Research.

The first article of this issue of our journal is “*The State Recognition of Alevism in Austria and the Associated Rights in Education and Research*” by PhD Erdal Kalaycı. In this article, Kalaycı discusses the process of Alevis in Austria gaining religious minority status and the transformative effects of the recognition of Alevism by the Austrian State in 2013. The study goes beyond the legal gain to the broader educational policy implications, particularly in terms of the integration of Alevism into the religious curriculum and the establishment of institutions of Alevi religious education and

theory. At the same time, it provides an in-depth analysis of the multidimensional effects of this recognition in terms of the sustainability and institutional development of Alevi identity and serves as an example for policies towards Alevis in Turkey.

Assist. Prof. Mehmet Yusuf Çelik's article titled *“the Similarities Between Medieval Antakya Earthquakes and February 2023 Earthquakes in Terms of Their Effects and Consequences”* is the second research article of this issue. The study focuses on the destructive earthquakes that Antakya has experienced in the historical process due to its tectonic location. In this context, the effects and consequences of the earthquakes that occurred during the Middle Ages and the earthquakes of February 6, 2023 are analyzed from a comparative perspective. In the light of historical records and current data, the multidimensional effects of these earthquakes on the political, economic, military, socio-cultural, demographic and psychological structures of the city and its surroundings are evaluated. Through this evaluation, the correlation of past disasters with current events is revealed and it is aimed to contribute to the relevant scientific literature.

The third article of this issue, *“Cultural Thematic Trajectory in Folklife in the Example of Göbek Atan Ethem Dede With the Theory of Mass Culture”*, written by Sacide Çobanoğlu, PhD, examines the cultural thematic course of the phenomenon of Göbek Atan Ethem Dede in folk life from the perspective of mass culture theory. In the article, media interactions and perception differences in 1992-2019-2024 were analyzed comparatively through various data sources. With this research, it is aimed to present a methodological and conceptual contribution to the relevant literature by revealing the effects of mass culture on social dynamics.

The fourth article of this issue, *“The Entry and Spread of the Safavid/ Ardabil Sect to Anatolia; Its Organization and Transformation into the Qızılbaş Movement (14th and 15th Centuries)”*, written by Kerem Çavuşlu, PhD, examines the spread of the Safaviyya/Erdebiliyye Tariqat in Anatolia in the 14th and 15th centuries, its organizational structure and the process of its transformation into the Kizilbash movement. The article reveals the central role of the order's irşad activities among the nomadic Turkmen communities of important Ardabil caliphs such as Abdurrahman Erzincanî and Sheikh Abū Hāmid Hāmidüddīn (Somuncu Baba) in the demographic structure of Anatolia, and analyzes the growing population of the order during the reign of Sheikh Junaid and the Ottoman State's concerns and strategies against Safavid influence during the reigns of Murat II and Bayezid II.

The fifth article of this issue, *“The Attitude of The Seljuk Sultans Towards The Scholars and The Sufis”*, written by PhD Nazan Aydoğdu, focuses on the activities of the Seljuk State in political, cultural and intellectual fields and its impact on the following periods. In particular, how Sufi

movements assumed a guiding and decisive role during the Seljuk period, how scholars and Sufis were supported by the state authority in a period when the Islamic world was fragmented sectarian and intellectual, and the importance of this support in ensuring social integrity and state stability are discussed. In addition, the vital role of Sufi leaders who migrated to Anatolia after the Mongol invasion under the Seljuk patronage in the Islamization of Anatolia and the formation of its cultural identity is emphasized.

The article "*Analysis of Yunus Emre's Transformation Process From Wheat to Breath in Terms of Symbolic Language*" written by Mehmet Şahin, PhD, focuses on Yunus Emre's mystical journey that begins in Hacı Bektaş Veli lodge and ends in Taptuk Emrelodge. The study details Yunus Emre's spiritual transformation by presenting a comprehensive content in the context of the deep symbolic layers of Alevi-Bektashi belief and the rules of the faith.

The last article of the fourth issue is "*the Collective Melancholy of Anatolian Alevism: the Tyranny of the Image That Cannot Be Sacrificed*" by Volkan Yalçın, PhD student. In the article, historical phenomena and events defined as the collective melancholy of Anatolian Alevism are analyzed with a psychoanalytic approach to define the Alevi community's reactions to loss. In this context, the study analyzes the unconscious motor of Anatolian Alevis in the axis of remembering and forgetting practices of cultural memory and the internalized identity construction as the lost object of faith. Thus, the collective definition of melancholia is tried to be revealed through the Alevi faith.

Introducing the works written in a thematic field such as Alevism-Bektashism, giving information about the content of the works, emphasizing the pros and cons of the work and it is very essential for the circulation of the works. In this context, our journal includes the criticism of two works on Alevism-Bektashism. These critiques constitute the last two works of our journal.

The first book critique written by Belma Dönmez, PhD, is "*Safavids (1501-1736)*" by Abdolvahid Soofizadeh. This book critique examines and evaluates the administrative, political and military history of the Safavid State from its foundation to its collapse based on the information contained in the book. The criticized work was prepared by compiling the adoption of Shiism as the official sect, the analysis of the ideological struggles with the Ottoman Empire, the periods of the Safavid shahs and the information presented about the administrative-religious-military institutions of the state. In the critique made by Dönmez, the aforementioned issues mentioned in the work are especially emphasized.

The second book critique in this issue of the journal is the work titled "*The Hız, Ali of the Turks: Legends, Legends, Menkıbeler*", which was first published by Sadullah Gülten in 2023 by

graduate student Ayşe Ceyda Demiral. Demiral's book critique includes the section headings of the analyzed work and short content summaries of these headings, the main events and topics mentioned in the work about the life of Hz. Ali.

SUREK Journal of Alevism - Bektashism and Culture Research, which we have undertaken the editorship of, meets you with its 4th issue in its 3rd year with the valuable contributions of Hacı Bektaş Veli Research and Application Institute and many researchers from different disciplines. We would like to thank our valuable authors who share their valuable research with us, our valuable referees who contribute with their evaluations, you, our valuable readers; our English language editor Assoc. Prof. Bengü Aksu Ataç and our Turkish language editor Asst. Prof. Halil Karabulut, the assistant editors Res. Asst. Mehmet Bozkurt and Res. Asst. Güllü Işık, members of the editorial board, technical assistant/secretary PhD student Ceylan Erzincan, and graduate student Aliğa İşçitürk for proofreading. We hope to see you again in the coming issues with original and thematic studies in the field of Alevism-Bektashism...

Editor in Chief *Doç. Dr. İlgar BAHARLU*

Editor Asst. *Dr. Öğr. Üyesi Erdem AKIN*

Editor Asst. *Dr. Öğr. Üyesi Mihriban ARTAN OK*

30.06.2025 / Nevşehir

SUREK Journal of Alevism – Bektasism and Cultural Studies